

Seat No. : _____

XY-119

B.A. Sem.-IV

April-2013

Economics (CC-212)

(Economy of Gujarat-2)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) ગુજરાતમાં વીજળીની સેવા અંગેના વલણો અને નીતિ વિશે ચર્ચા કરો. 7
અથવા
ગુજરાતમાં શિક્ષણનાં વિકાસનાં વલણો અને તે અંગેની સરકારી નીતિ ચર્ચો.
- (B) ગુજરાતનાં આર્થિક વિકાસમાં દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળીઓનાં ફાળાની સમીક્ષા કરો. 7
અથવા
રાજ્યમાં નાગરીક સહકારી બેન્કોની કામગીરીની સમીક્ષા કરો.
2. (A) ગુજરાત સરકારની આવકનાં વલણો ચકાસો. 7
અથવા
FRBM એક્ટની મુખ્ય જોગવાઈઓ ચર્ચો.
- (B) આઈ.જી. પટેલ સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલ તાલુકાની પછાત અવસ્થાનાં નિર્દેશકો ચર્ચો. 7
અથવા
ગુજરાતમાં ગરીબીની સમસ્યા અંગે ચર્ચા કરો.
3. ટૂંકનોંધ લખો :
(1) ગુજરાતની પાણી પુરવઠા અંગેની નીતિ 4
અથવા
ગુજરાતમાં બંદરોનો વિકાસ
- (2) સહકારી ધિરાણ મંડળીઓનાં ઉદ્દેશો. 4
અથવા
રાજ્યમાં સહકારી વેચાણ મંડળીઓની કામગીરી
- (3) ગુજરાત સરકારનાં વિકાસલક્ષી ખર્ચનાં વલણો. 4
અથવા
ગુજરાતમાં આયોજનનાં મુખ્ય લક્ષણો.
- (4) ખેત મજૂરોનાં લક્ષણો 4
અથવા
રાજ્યમાં પ્રદૂષણ નિયંત્રણનાં ઉપાયો.

4. એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ લખો : (ગમે તે છ)

12

- (1) સાક્ષરતા એટલે શું ?
- (2) ગુજરાતમાં 'ઈન્ફર્મેશન કોરીડોર' સ્થાપવા પાછળનો હેતુ સ્પષ્ટ કરો.
- (3) સહકારી પ્રવૃત્તિનો ઉદ્દેશ શું છે ?
- (4) 'સફેદ ક્રાંતિ'નો અર્થ સમજાવો.
- (5) વિકાસલક્ષી ખર્ચમાં કયા ખર્ચાઓનો સમાવેશ થાય છે ?
- (6) 'તાલુકા સેન્ટ્રીક અપ્રોચ' એટલે શું ?
- (7) 'પ્રચ્છન્ન બેકારી' એટલે શું ?
- (8) પ્રદૂષણનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- (9) 'ઔદ્યોગિક શ્રમિક'ની વ્યાખ્યા આપો.

5. (A) ખાલી જગ્યા પૂરો.

8

- (1) ગુજરાત _____ કિ.મી. લાંબો દરિયાકાંઠો ધરાવે છે. (1600, 1200)
- (2) 2011માં ગુજરાતનો સાક્ષરતા દર _____% હતો. (87.23, 79.31)
- (3) 2009-10માં રાજ્યમાં _____ પ્રાથમિક ખેતધિરાણ મંડળીઓ હતી. (8344, 6974)
- (4) દૂધ ઉત્પાદન સહકારી પ્રવૃત્તિને કારણે ગુજરાતને ભારતનાં _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. (માન્યેસ્ટર, ડેન્માર્ક)
- (5) રાજ્યના વહીવટી ખર્ચનો સમાવેશ _____ ખર્ચમાં થાય છે. (બિનવિકાસલક્ષી, વિકાસલક્ષી)
- (6) FRBM એક્ટ _____ માં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. (2004, 2003)
- (7) આઈ.જી. પટેલ સમિતિનો રિપોર્ટ ઓગસ્ટ _____ માં કરવામાં આવ્યો હતો. (1984, 1990)
- (8) _____ યોજના હેઠળ ગરીબી રેખા નીચે જીવતાં કુટુંબોને મફત મકાનો આપવામાં આવે છે. (ઈન્દિરા આવસ યોજના, જવાહર ગ્રામ સમૃદ્ધિ)

(B) નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે દર્શાવો :

6

- (1) રાજ્યનો પ્રથમ 500 મેગાવોટની ક્ષમતા ધરાવતો સોલાર પાર્ક ગાંધીનગર જિલ્લામાં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો.
- (2) ગુજરાત કોઓપરેટિવ મિલ્ક માર્કેટિંગ ફેડરેશન (GCMMF) દ્વારા 'અમૂલ' બ્રાન્ડ હેઠળ દૂધની બનાવટોનું વેચાણ કરવામાં આવે છે.
- (3) શિક્ષણ અને સ્વાસ્થ્યની સગવડો પર કરાતું ખર્ચ માનવમૂડીની ગુણવત્તા સુધારવામાં મહત્વપૂર્ણ ભાગ ભજવે છે.
- (4) પાણી પુરવઠા અને સ્વચ્છતા પર કરાયેલ ખર્ચ બિનવિકાસલક્ષી ખર્ચ છે.
- (5) ડૉ. આઈ.જી. પટેલ સમિતિની રચના 1983માં કરવામાં આવી હતી.
- (6) ખેતમજૂરોમાં સાક્ષરતાનું પ્રમાણ ઘણું ઊંચું રહેતું જોવા મળે છે.

Seat No. : _____

XY-119

B.A. Sem.-IV

April-2013

Economics (CC-212)

(Economy of Gujarat-2)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Discuss the trends and policy regarding energy in Gujarat. 7

OR

Discuss the trends in education in Gujarat and the education policy of Government of Gujarat.

- (b) Analyse the role of milk producers' cooperatives in economic development of Gujarat. 7

OR

Analyse the performance of urban cooperative banks in Gujarat.

2. (a) Examine the trends in income of Government of Gujarat. 7

OR

Discuss major provisions of FRBM Act.

- (b) Discuss the indicator of I.G. Patel Committee on backwardness of talukas. 7

OR

Discuss the problem of poverty in Gujarat.

3. Write short notes on the following :

- (1) Government of Gujarat's policy on water supply. 4

OR

Development of ports in Gujarat.

- (2) Objectives of credit cooperatives. 4

OR

Performance of marketing cooperatives in the State.

- (3) Trends in developmental expenditure of Government of Gujarat. 4

OR

Main features of planning in Gujarat.

- (4) Characteristics of agricultural labour. 4

OR

Measures to control pollution in the State.

4. Answer in **one** or **two** sentence : **12**
- (1) What is education ?
  - (2) What is the motive behind installation of 'Information Corridor' in Gujarat ?
  - (3) What is the motive of Co-operative activities ?
  - (4) Explain the meaning of 'White Revolution' ?
  - (5) Which expenses are included in development expenses ?
  - (6) What is 'Taluka Centric Approach' ?
  - (7) What is 'Disguised unemployment' ?
  - (8) Explain the meaning of pollution.
  - (9) Give the definition of Industrial labourer.
5. (a) Fill in the blanks : **8**
- (1) Gujarat has a _____ km. long coastline. (1600, 1200)
  - (2) In 2011 literacy rate in Gujarat was _____ %. (87.23, 79.31)
  - (3) In 2009-10 Gujarat had _____ agricultural credit cooperatives. (8344, 6974)
  - (4) Because of the development of dairy cooperatives Gujarat is known as _____ of India. (Manchester, Denmark)
  - (5) Administrative expenditure of the State is _____ expenditure. (non-developmental, developmental)
  - (6) FRBM Act was enacted in _____. (2004, 2003)
  - (7) I.G. Patel Committee submitted its report in August _____. (1984, 1990)
  - (8) Free housing is provided to below poverty line families in _____. (Indira Aawas Yojana, Jawahar Gram Samridhhi Yojana)
- (b) State whether the following sentences are true or false. **6**
- (1) The first 500 mega watt solar park of the State was set up in Gandhinagar district.
  - (2) Milk products under 'Amul' brand are marketed by Gujarat Cooperative Milk Marketing Federation (GCMMF).
  - (3) Expenditure incurred on education and health care plays a significant role in improving the quality of human resources.
  - (4) Expenditure on water supply and sanitation is non-developmental expenditure.
  - (5) Dr. I.G. Patel Committee was set up in 1983.
  - (6) Literacy rate is found to be very high among agricultural labour.